

Viggo Ullmann med Forespørgsel, om han kunde være villig til i Tinget at stille Forslag om Stemmeret for Kvinder. Hr. Ullmann erklærede sig øjeblikkelig villig hertil, og der er nu af ham i Forening med 8 andre Medlemmer af Tinget indbragt Forslag om, at der i Grundlovens § 50 efter Begyndelsesordene: »Stemmeberettigede er de norske Borgere« — skal indskydes: »Mænd og Kvinder«. Stemmeretsparagrafen i den norske Grundlov kommer efter dette Forslag til at lyde saaledes:

Stemmeberettigede er de norske Borgere, Mænd og Kvinder, som har fyldt 25 Aar, har været bosatte i Landet i 5 Aar, opholder sig der og enten

- a. er eller har været Embedsmænd;
- b. paa Landet ejerv eller paa længere Tid end 5 Aar har lejet matrikuleret Jord eller i 5 paa hinanden følgende Aar har brugt og fremdeles bruger saadan Jord;
- c. i Finmarken i 5 Aar har været og fremdeles er Rettighedsmænd;
- d. er Købstadborger eller i Ladested eller Købstad ejer Gaard eller Grund, hvis Værdi i det mindste er 600 Kroner;
- e. har for det sidst forløbne Aar betalt direkte Skat til Stat eller Kommune efter en antagen Indtægt af mindst 500 Kroner paa Landet og mindst 800 Kroner i Køb- eller Ladestederne, i et Aar har haft fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhører andres Husstand.

Som man vil forstaa, er det med dette Forslag blot Hensigten at udvide de nu allerede gældende Stemmeretsregler til ogsaa at omfatte de Kvinder, der opfyldte Betingelsen. Og med Undtagelse af den under Litra a nævnte: at være eller have været Embedsmand — er der ingen Betingelse, der ikke lige saa godt kan opfyldes af Kvinder som af Mænd.

Nu er der imidlertid ogsaa indbragt for Tinget en hel Række Forslag sigtende til at faa indført almindelig Stemmeret — d. v. s. Mandsstemmeret — og der er derfor for det Tilfælde, at noget af disse skulde blive Lov, af de samme Herrer indbragt Forslag om ogsaa her at indskyde de samme Ord, »Mænd og Kvinder«, og derigennem gøre den almindelige Mandsstemmeret til Menneskestemmeret.

Efter norsk Grundlov kan Forslag til Grundlovsforandringer først behandles og afgøres i den næste Valgperiode efter den, hvori de er indbragte. Nu i Høst skal der foretages nye Valg, og i Løbet af de næste 3 Aar vil altsaa disse Grundlovsforslag komme under Debat i Tinget.

Strax efter Frk. Krogs omtalte Foredrag — i December 1885 — stiftedes af 10 Kvinder Kvindestemmeretsforeningen. Denne Forening bestod kun af Kvinder, den har intet tvunget Kontingent, ingen Bestyrelse, kun en Formand, der fungerer som Forretningsfører, har hidtil ikke holdt offentlige Møder. Meningen med den var, at samle de for denne Sag specielt interesserede for at have en fast Stok ved Haanden, naar det egentlige Agitationsarbejde skulde begynde. Hver enkelt af Medlemmerne — der er for Tiden omtrent 150 — har til Pligt at virke i sin

Kreds alt, hvad der staar i hendes Magt for at samle flere, saa vel aktive Medlemmer til Foreningen som Navne under en Petition, der skulde blive at oversende Stortinget. Nu fra i Høst var det da Meningen, at Foreningen skulde forsøge at organisere en saa vidt muligt udstrakt Agitation for Kvindestemmeret; der skulde holdes Foredrag ud over Landet, diskuteres i Pressen og i Møder og samles Underskrifter til den omtalte Petition. Hvordan Udsigterne til Sagens fulde Gennemførelse stiller sig, er ikke godt at sige; den vil vel lige saa lidt i Norge som andre Steder gaa med en Gang. Men jeg føler mig overbevist om, at Arbejdet for denne Sag foruden den direkte Nytte, det gør for Sagen selv, ogsaa i høj Grad vil virke opdragende og befrugtende paa Kvinderne, sprede Klarhed i mange Sind og derigennem give den hele Kvindesag et stort Stød fremad.

Dette er kortest muligt, hvad der i Norge er gjort i Anledning af Stemmeretssagen. Til almindelig Orientering over Spørgsmaalet kan endnu en Del Tilføjes. I Norge kan der ikke være Tale om noget adskilt Arbejde for kommunal og politisk Stemmeret. Betingelserne for begge er de samme; den, der er politisk stemmeberettiget, er det ogsaa kommunalt og omvendt. Skulde der her tilvejebringes nogen Adskillelse, maatte enten en stor Masse Lovforandringer foretages, eller der maatte antages et særskilt Stemmeretsregulativ for Kvinder, og den Latterlighed tror jeg næppe nogen indlader sig paa. Heller ikke mellem Stemmeretten og Valgbarheden er der nogen anden Forskel end den, at mens man for at være stemmeberettiget kun behøver at være 25 Aar, kræves for at man skal være valgbar 30 Aar. Heller ikke Spørgsmaalet om Stemmeret for den gifte Kvinde har indtil videre bragt nogen Splittelse ind i Sagens Behandling. Blir Kvindestemmeretten vedtaget efter den nu gældende Grundlov, vil de gifte Kvinder i Almindelighed ikke faa Stemmeret, da de i Almindelighed ikke eje noget. Ved en Lov af dette Aar er de gifte Kvinder imidlertid — enstemmig — gjort myndige, og det, de erhverve ved selvstændig Virksomhed under Ægteskabet, er blevet deres Særeje. Ligeledes har de faaet Anledning til at stifte Særeje efter Ægteskabets Indgaaelse og til i Tilfælde af, at Manden viser Uforstand eller Letsindighed i Fællesboets Bestyrelse, at forlange Skifte optaget og sin Part udlagt som Særeje. De gifte Kvinder altsaa, som gennem Særeje ved Ægtepagt eller ved eget Arbejde tjene saameget, at de blive skattelagte efter en Indtægt af 800 Kr. i Byerne eller 500 Kr. paa Landet, vil derved blive stemmeberettigede paa Grundlag af deres Formue eller Indtægt uden Hensyn til deres Stilling som Hustruer. Saa længe som Arbejdet for Kvindestemmeret kun bevæger sig indenfor Rammen af de nu gældende Stemmeretsbetingelser, tror jeg ikke, at dette Spørgsmaal om de gifte Kvinders Stemmeret vil gøre nogen videre Forstyrrelse; skulde derimod Tinget vedtage almindelig Mandsstemmeret — hvad der for Resten vistnok er meget liden Sandsynlighed for — saa at Agitationen altsaa ogsaa maa lægges an paa almindelig Kvindestemmeret, da er det nok muligt, at dette Spørgsmaal vil blive taget op og vil vise sig at være en tung Sten at løfte.

Hvad den almene Opinion for Sagen angaar,